

Οι εκδόσεις ΠΟΤΑΜΟΣ έχουν την τιμή να σας προσκαλέσουν
στην παρουσίαση του βιβλίου των
Δ.Β. Παπούλια, Δ.Α. Σωτηρόπουλου, Χ.Ι. Οικονόμου

*Το Εκκρεμές της Διοικητικής Μεταρρύθμισης:
Το παράδειγμα της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης*

την Πέμπτη 9 Ιανουαρίου 2003 και ώρα 18:30
στην αίθουσα της ΕΣΗΕΑ (Ακαδημίας 20).

Για το βιβλίο θα μιλήσουν ο γενικός γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου
κ. Σωκράτης Κοσμίδης και η αναπληρώτρια καθηγήτρια
του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Καλλιόπη Σπανού.

ποταμός

Σωκράτης Κοσμίδης
Γενικός Γραμματέας Υπουργικού Συμβουλίου

Παρουσίαση

του βιβλίου των Δ.Παπούλια, Δ.Σωτηρόπουλου, Χ.Οικονόμου

**«Το Εκκρεμές της Διοικητικής Μεταρρύθμισης :
Το παράδειγμα της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης»**

ΑΘΗΝΑ, 9 Ιανουαρίου 2003

Πριν ένα μήνα περίπου, σε μία συνεργασία μου στο Υπουργείο Οικονομίας για ένα θέμα που θα απασχολήσει την Ελληνική Προεδρία, εκπρόσωπος Υπουργείου συνοδευόταν από δύο νεαρούς ενήλικες, σπουδαστές κάποιας φάσης της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης.

Μετά τη συνεργασία, οι σπουδαστές αυτοί μου περιέγραψαν τον έντονο ανταγωνισμό στις αδιάβλητες εισαγωγικές εξετάσεις, τη μεγάλη διάθεσή τους για ουσιαστική και γόνιμη εκπαίδευση, την ονειροπόλα φιλοδοξία τους για προσφορά στη δημόσια διοίκηση. Όμως, όλα αυτά ως προοίμιο στην κατοπινή πικρία και απογοήτευση που διακατέχει συχνά τους αποφοίτους, όταν καλούνται να υπηρετήσουν σε θέσεις, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται στις επιλογές και επιθυμίες τους. Και, πάνω από όλα, όταν οι απόφοιτοι αυτοί κατά κανόνα αντιμετωπίζονται στις θέσεις τους, όχι ως αυριανά επιτελικά στελέχη της διοίκησης, αλλ' ως ξένα σώματα, που καλούνται να αφομοιωθούν στη χοάνη της μιζέριας της δημόσιας διοίκησης. Συμπτωματικά, μετά λίγες ημέρες ο φίλος Δημήτρης Παπούλιας μου απέστειλε το παρουσιαζόμενο βιβλίο, με την παράκληση – τιμή για μένα να εκφωνήσω λίγα λόγια γι' αυτό.

Το βιβλίο με τίτλο «το εκκρεμές της διοικητικής μεταρρύθμισης» και υπότιτλο «το παράδειγμα της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης» ασχολείται βασικά με το θέμα του υπότιτλου. Εν τούτοις, ο τίτλος δικαιολογείται, όπως θα αναφέρω παρακάτω. Το βιβλίο γράφηκε από τρεις έγκριτους επιστήμονες. Ο καθ. Δημήτρης Παπούλιας είναι βαθύς γνώστης και μελετητής των κοινωνικών και διοικητικών μεταρρυθμίσεων, καθώς και των αρχών, κανόνων και σταδίων που πρέπει μία μεταρρύθμιση να ακολουθεί προκειμένου να επιτύχει το στόχο της. Ο ίδιος είναι, διαπρύσιος κήρυκας του εκσυγχρονισμού. Ο καθ. Δημήτρης Σωτηρόπουλος έχει ήδη δημοσιεύσει τρία βιβλία για τη δημόσια διοίκηση, εγώ απήλαυσα ήδη αυτό που αναφέρεται στις πελατειακές σχέσεις. Τέλος, ο Χαράλαμπος Οικονόμου αποτελεί ένα ελπιδοφόρο αστέρι της επιστήμης της κοινωνικής πολιτικής.

Οι συγγραφείς, σε έξι ισοδύναμου ενδιαφέροντος κεφάλαια, αναλύουν το ιστορικό και θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της ΕΣΔΔ, τη διαδικασία εισαγωγής των

σπουδαστών σ' αυτή, το εκπαιδευτικό έργο της Σχολής, ως προς το πρόγραμμα σπουδών και το διδακτικό προσωπικό, την αποφοίτηση και τοποθέτηση των σπουδαστών στη δημόσια διοίκηση, την οργανωσιακή κουλτούρα που διέπει τη Σχολή, δηλ. τους στόχους και τις αρχές της, και τέλος, τα συμπεράσματα και τις ειδικότερες προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας της Σχολής, στην κατεύθυνση επίτευξης των στόχων της.

Οι συγγραφείς, πέραν της μελέτης και ανάλυσης κειμένων, σχετικών με το θεσμικό πλαίσιο της Σχολής, τα προγράμματα σπουδών, καθώς και στοιχείων, σχετικών με τη φυσιογνωμία διδασκόντων και διδασκομένων, ακολούθησαν και τη μέθοδο της συνέντευξης με το προσωπικό αυτό κι έτσι κατέληξαν σε μία άρτια περιγραφή, αποτύπωση και ακτινογράφιση της κατάστασης και των προβλημάτων που απορρέουν από αυτή, προκειμένου να καταλήξουν σε ασφαλή συμπεράσματα και εποικοδομητικές προτάσεις.

Η Σχολή ιδρύθηκε το 1983 και λειτουργεί ως υπηρεσιακή μονάδα του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης, από το 1985. Σκοπός της η παραγωγή στελεχών ταχείας εξέλιξης και υψηλών προδιαγραφών, με ικανότητες σχεδιασμού και διαχείρισης πολιτικών και πόρων, σε τομείς αιχμής και με ειδικεύσεις που συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης και στην υψηλής ποιότητας εκπροσώπηση της χώρας στο εξωτερικό. Στα δέκα επτά ουσιαστικά χρόνια λειτουργίας, από την καρέκλα του εποπτεύοντος Υπουργού Προεδρίας παλαιότερα, δημόσιας διοίκησης αργότερα, παρήλασαν δέκα πέντε Υπουργοί και ίσως περισσότεροι Υφυπουργοί - κάποιοι και ως εκκρεμές, δηλ. πήγαν, έφυγαν και επανήλθαν -, διαπνεόμενοι από ποικίλες και διάφορες αντιλήψεις για τη δημόσια διοίκηση.

Στο ίδιο διάστημα παρήλασαν από τη Γενική Γραμματεία του ΕΚΔΔ δέκα άτομα και από τη Διεύθυνση της Σχολής έξι.

Στο ίδιο διάστημα, ο ιδρυτικός νόμος της Σχολής τροποποιήθηκε δέκα φορές και εκδόθηκαν είκοσι υπουργικές αποφάσεις για διάφορα θέματα.

Στο ίδιο διάστημα αποφοίτησαν από τη Σχολή πάνω από εξακόσιοι σπουδαστές, που υπηρετούν ήδη σε διάφορους φορείς.

Αν αυτά τα παιδιά τοποθετούνταν με σχέδιο σε επιτελικές θέσεις των κρισιμότερων Υπουργείων και όχι με υπουργικές αποφάσεις σε κενές θέσεις διαφόρων φορέων όπως γίνεται ως τώρα, ήδη θα είχαμε κάποια κάλυψη της υπάρχουσας έλλειψης επιτελικών στελεχών.

Πέραν αυτού είναι συμπλεγματική έως αντιδραστική η μεταχείριση των αποφοίτων της Σχολής από το αριθμητικά μείζον λουπό προσωπικό ποικίλης προέλευσης, όπως υπάλληλοι μονιμοποιηθέντες, έκτακτοι ή συμβασιούχοι, άλλοι μεταφερόμενοι από καταργούμενους φορείς, και διάφοροι άλλοι κατάλοιπα πελατειακών σχέσεων.

Τελικά από την ανάγνωση του βιβλίου αναδύεται μία νότα αισιοδοξίας. Τα περιθώρια βελτίωσης της λειτουργίας της Σχολής, του προγράμματος σπουδών και της βέλτιστης αξιοποίησης των αποφοίτων είναι σημαντικά, και οι σχετικές προτάσεις εξειδικεύονται στο βιβλίο, εν τέλει.

Και έρχομαι στη δικαιολόγηση του τίτλου του βιβλίου. Οι συγγραφείς θεωρούν την περίπτωση της ΕΣΔΔ, ως παράδειγμα και απόδειξη του ισχυρισμού ότι η διοικητική μεταρρύθμιση γενικώς κινείται ως ένα εκκρεμές, χωρίς τέλος. Αντιγράφω και προσυπογράφω λίγες προσφύεσταιες φράσεις από την εισαγωγή του βιβλίου.

«Οι προϋποθέσεις για μια επιτυχημένη διοικητική μεταρρύθμιση είναι πολλές και, ενίοτε, είναι αδύνατο να επιτευχθούν. Ανάμεσα σε αυτές ξεχωρίζουν η κατάστροψη αναλυτικού μεταρρυθμιστικού σχεδίου και η ύπαρξη διαρκούς και σταθερής πολιτικής βούλησης για την πραγματοποίησή του, καθώς και η δημιουργία πολιτικών ερεισμάτων και κοινωνικών συμμαχιών που θα είχαν να ωφεληθούν από τη μεταρρύθμιση ή, τουλάχιστον, δεν θα απέρριπταν τη βασική ιδέα και την αναγκαιότητά της».

Θα το πω με άλλα λόγια. Η παθογένεια της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα είναι ενδημική, με ιστορικό βάθος. Κατά καιρούς, παρουσιάζονται μεγαλόστομες πρωτοβουλίες, συνήθως ως ασκήσεις επί χάρτου, οι οποίες έχουν βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα και είναι αποσπασματικές, δεν αγγίζουν την καρδιά του προβλήματος και δεν απαντούν σε κυρίαρχα ερωτήματα. Οφείλουμε κατ' αρχάς να απαντήσουμε : ποιος είναι ο ρόλος του Κράτους και της δημόσιας διοίκησης σήμερα, στον 21^ο αιώνα, σε περιβάλλον ραγδαίων τεχνολογικών και άλλων εξελίξεων, δηλ. ποιες

δουλειές πρέπει να κάνει το κράτος; λιγότερο ή περισσότερο κράτος; ποιο το αποτελεσματικότερο μοντέλο διακυβέρνησης; ποιες οι καταλληλότερες εργασιακές σχέσεις, στους διάφορους τομείς κρατικής δραστηριότητας; πώς επιλέγονται, καταρτίζονται, αξιοποιούνται και αμείβονται τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης ; κατοχή οργανικών θέσεων για όλη τη σταδιοδρομία ή ευέλικτες μορφές απασχόλησης στο δημόσιο; πυραμίδα ογκώδης και ανεστραμμένη, δηλ. πλήθος στρατηγών, αρεοπαγιτών, γενικών ή απλών Διευθυντών, ή ολίγοι, οι αξιότατοι, στις κορυφές; ανέλιξη σ' αυτή με επετηρίδα και τυπικά προσόντα ή με βάση τις ικανότητες και τη διάθεση προσφοράς; ποιος ο σωστός αριθμός και οι βασικές αρμοδιότητες Υπουργείων, φορέων αυτοδιοίκησης και Οργανισμών του Δημοσίου; ποία η ορθολογική διοικητική διαίρεση της χώρας; ποία η πολιτική προσλήψεων; ποιο το καθηκοντολόγιο και προσοντολόγιο; ποίος ο τρόπος τοποθέτησης ή προαγωγής; μείωση ή αύξηση των βαθμών; και ένα σωρό άλλα ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν, πριν καταστρωθεί το αναλυτικό μεταρρυθμιστικό σχέδιο, με βάση σταθερή πολιτική βούληση και δημιουργία συμμαχιών.

Ο πολίτης έχει ψηλά τον πήχυ των απαιτήσεών του, ζητά δημόσια διοίκηση αξιόπιστη και σοβαρή, παρούσα και φιλική.

Ο χρόνος τρέχει, πρέπει να τρέξουμε και εμείς. Το έδαφος δεν είναι παρθένο και αυτό δυσκολεύει το έργο. Όμως, η κατάσταση είναι φωτογραφημένη, οι προτάσεις είναι κατατεθειμένες και συγκλίνουν εν πολλοίς.

Η ΕΣΔΔ διαμορφώνει μία ελπιδοφόρα νησίδα ποιότητας. Όσο παραμένει νησίδα, θα εντυπωσιάζει για τη γραφικότητά της, όμως το εκκρεμές θα συνεχίσει να πηγαينوέρχεται, χωρίς τέλος, δηλ. χωρίς στόχο και αποτελέσματα.

Συνιστώ εκθύμως την ανάγνωση του βιβλίου, με την ελπίδα και ευχή ότι θα ερεθίσει τον προβληματισμό σας.